

edustandaard

Edukoppeling

Beheermodel

Datum: April 2019

Versie: 1.1

Status: Concept

1. Inhoudsopgave

2.	Inleiding.....	4
2.1.	Doel en doelgroep van dit document.....	4
2.2.	Leeswijzer	5
2.3.	Historie	5
3.	Beheermodel Digikoppeling	6
3.1.	Scope.....	6
3.2.	Belanghebbenden.....	6
3.3.	Structuur van participatie en ondersteuning.....	7
3.4.	Releasebeleid.....	7
4.	Beheermodel Edukoppeling.....	8
4.1.	Scope.....	8
4.2.	Belanghebbenden.....	8
4.3.	Structuur van participatie en ondersteuning.....	9
4.4.	Releasebeleid.....	10
4.4.1.	Participatie	10
4.4.2.	Nieuwe releases	10
4.4.3.	Aansluiting op andere standaarden.....	12
4.4.4.	Publicatie.....	13
4.4.5.	Implementatie en gebruik	13
4.4.6.	Overige principes.....	13
5.	Beheer- en onderhoudsprocessen	15
5.1.	Beheer- en onderhoudsprocessen.....	15
5.1.1.	Intake	15
5.1.2.	Beoordeling door Bureau Edustandaard	16
5.1.3.	Beoordeling wijzigingsaanvraag door Werkgroep.....	16
5.1.4.	Wijzigingsaanvraag verwerken tot RFC	16
5.1.5.	Beoordeling RFC door Werkgroep.....	16
5.1.6.	Administreren.....	16
5.2.	Releaseplanning.....	17
5.3.	Onderhouden onderdelen.....	18
5.3.1.	Opstellen standaard	18
5.3.2.	Openbare consultatie.....	18
5.3.3.	Vaststellen 'In gebruik'	18

5.3.4.	<i>Implementatie in softwareproducten</i>	18
5.4.	<i>Ingebruikname</i>	19
5.4.1.	<i>Voorschrijven en migratie</i>	19
5.4.2.	<i>In bedrijf nemen</i>	19
5.5.	<i>Incidentbeheerproces</i>	19
5.6.	<i>Publicatie en Communicatie</i>	19
5.7.	<i>Versie-nummering onderdelen</i>	20
5.7.1.	<i>Versioneringsmethodiek</i>	20
5.7.2.	<i>Patch releases</i>	20
5.7.3.	<i>Minor releases</i>	20
5.7.4.	<i>Major releases</i>	21
5.7.5.	<i>Versie overgangen</i>	21
5.8.	<i>Support</i>	21
5.9.	<i>Klachten</i>	21
6.	Bijlage A – Toelichting bij principe 21	22

2. Inleiding

Zoals een brief in een envelop gaat voor verzending, zo gaat een elektronisch bericht in een digitale verpakking. Digikoppeling is de standaard digitale ‘envelop’ voor het gestructureerd, beveiligd en betrouwbaar uitwisselen van berichten tussen (semi-)overheidsorganisaties. Edukoppeling bouwt voort op Digikoppeling en is toegespitst op berichtenuitwisseling tussen partijen binnen het onderwijs waarbij met name het gebruik van SaaS-diensten onderkend wordt.

2.1. Doel en doelgroep van dit document

Dit document beschrijft het beheermodel voor Edukoppeling. Het is wenselijk dat het beheer inzichtelijk en transparant is. Logius heeft voor Digikoppeling een beheermodel¹ opgesteld. Om ook op dit punt goed aan te sluiten op Digikoppeling en de benodigde transparantie te bieden is besloten een beheermodel voor Edukoppeling op te stellen. Hierbij is zoveel mogelijk aangesloten op het beheermodel van Digikoppeling.

Het beheermodel kan voor vele betrokkenen relevant zijn. Dit kunnen ontwikkelaars en architecten, maar ook (project)managers zijn die werkzaam zijn bij softwareleveranciers, bij uitgevers, bij distributeurs, bij uitvoeringsorganisaties als DUO, Kennisnet, Studielink, SBB en de Inspectie van het Onderwijs en, indien van toepassing, ook bij onderwijsinstellingen. De lezer van dit document willen wij vragen om zaken die ontbreken of onduidelijk zijn te melden bij Edustandaard².

Afkorting	Rol	Taak	Doelgroep
MT	Management	Bevoegdheid om namens organisatie (strategische) besluiten te nemen.	Ja
PL	Projectleiding	Verzorgen van de aansturing van projecten.	Ja
A&D	Analyseren & ontwerpen	Analyseren en ontwerpen van oplossingsrichtingen. Het verbinden van Business aan de IT.	Ja
OT&B	Ontwikkelen, testen en beheer	Ontwikkelt, bouwt en configureert de techniek conform specificaties. Zorgen voor beheer na ingebruikname.	Ja

¹ <https://www.logius.nl/sites/default/files/public/bestanden/diensten/DigiKoppeling/Standaarden/Digikoppeling-Beheermodel.pdf>

² info@edustandaard.nl

2.2. Leeswijzer

Hoofdstuk 1 bevat de inleiding en het doel. In hoofdstuk 2 wordt het beheermodel van Digikoppeling geschetst. In hoofdstuk 3 wordt het beheermodel van Edukoppeling geschetst en hoe dat aansluit op Digikoppeling. Hoofdstuk 4 tenslotte gaat dieper in op het releasebeleid.

2.3. Historie

Versie	Datum	Auteur	Opmerking
0.1	December 2016	Bureau Edustandaard	Initiële versie
0.2	Januari 2016	Bureau Edustandaard	Verdere uitwerking Edukoppeling processen
0.3	Februari 2017	Bureau Edustandaard	Gedeeld met werkgroep op 8-2-2017. In werkgroep vastgesteld om te publiceren als <u>gewenste aanpassing</u> is doorgevoerd
0.4	April 2017	Bureau Edustandaard	In tabel 4 status "Teruggetrokken" wordt ook bij Edukoppeling ondersteund.
1.0	Mei 2017	Bureau Edustandaard	Redactieslag tav tikfoutjes, opmaak etc.
1.1	April 2019	Bureau Edustandaard	Opnieuw gestructureerd

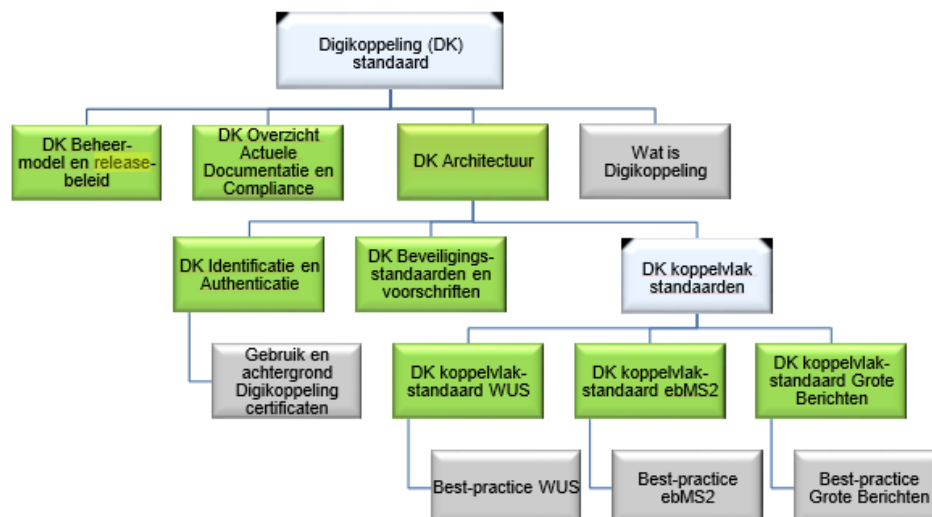
3. Beheermodel Digikoppeling

In dit hoofdstuk wordt een beperkte beschrijving gegeven van de elementen uit beheermodel van Digikoppeling. Voor de volledige informatie wordt naar het brondocument³ verwezen. Het beheermodel van Digikoppeling behandelt de volgende onderwerpen:

- Scope;
- Belanghebbenden;
- Structuur van participatie en ondersteuning;
- Releasebeleid.

3.1. Scope

Voor de implementatie van een Digikoppeling profiel zijn verschillende documenten relevant (zie Figuur 1). Alle documentatie rond Digikoppeling zijn te vinden op de site van Logius⁴. Welke documenten relevant zijn voor een bepaald Digikoppeling profiel wordt aangegeven in het Overzicht Actuele Documentatie & Compliance⁵ document. Dit document is dus ook belangrijk om inzicht te krijgen welke documenten relevant zijn voor Edukoppeling.



Figuur 1- Overzicht Digikoppeling documenten

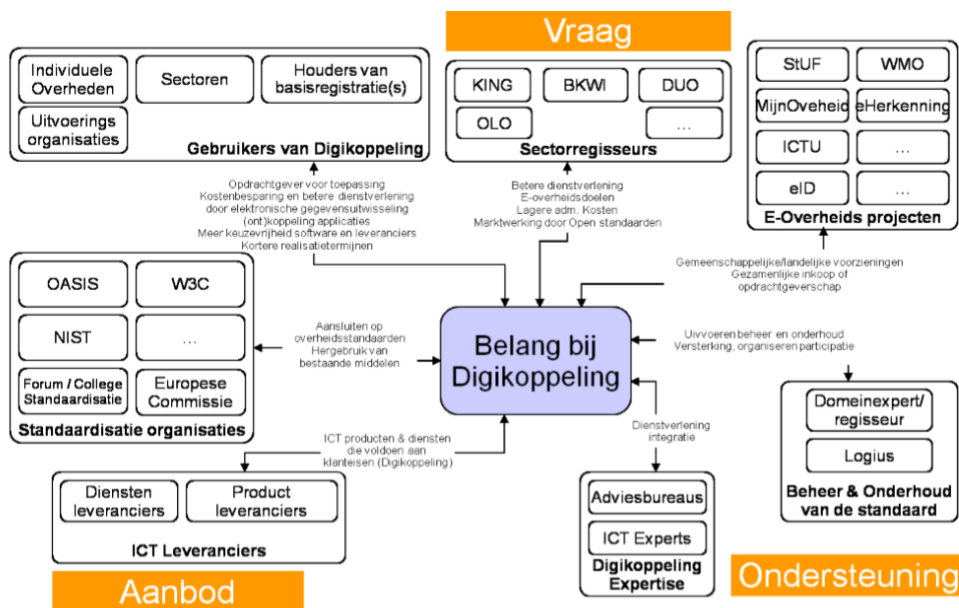
3.2. Belanghebbenden

Veel verschillende partijen hebben direct dan wel indirect belang bij de ontwikkeling, de implementatie en het gebruik van de Digikoppeling-standaard. Dit geldt dus ook voor het beheer en onderhoud ervan.

³ <https://www.logius.nl/diensten/digikoppeling/documentatie>

⁴ <https://www.logius.nl/standaarden/digikoppeling/architectuur-en-koppelvlakstandaarden/>

⁵ <https://www.logius.nl/sites/default/files/public/bestanden/diensten/DigiKoppeling/Standaarden/Digikoppeling-Overzicht-Actuele-Documentatie-en-Compliance.pdf>



3.3. Structuur van participatie en ondersteuning

In het beheer van Digikoppeling kunnen belanghebbenden participeren in vier vormen:

1. Digikoppeling Community,
2. Digikoppeling Technisch Overleg,
3. Afnemersoverleg,
4. Regieraad Gegevens.

De onderwijssector is vertegenwoordigd in onder meer het Technisch Overleg door deelname van DUO en Edustandaard/Kennisnet en in de Regieraad Gegevens door vertegenwoordiging vanuit OCW en DUO.

3.4. Releasebeleid

Het Beheermodel van Digikoppeling bevat een aantal principes rond releasebeleid. Deze zijn bij de beschrijving van het Edukoppeling releasebeleid overgenomen (zie hoofdstuk 4). Hierbij is aangegeven op welke punten Edukoppeling hiervan afwijkt.

4. Beheermodel Edukoppeling

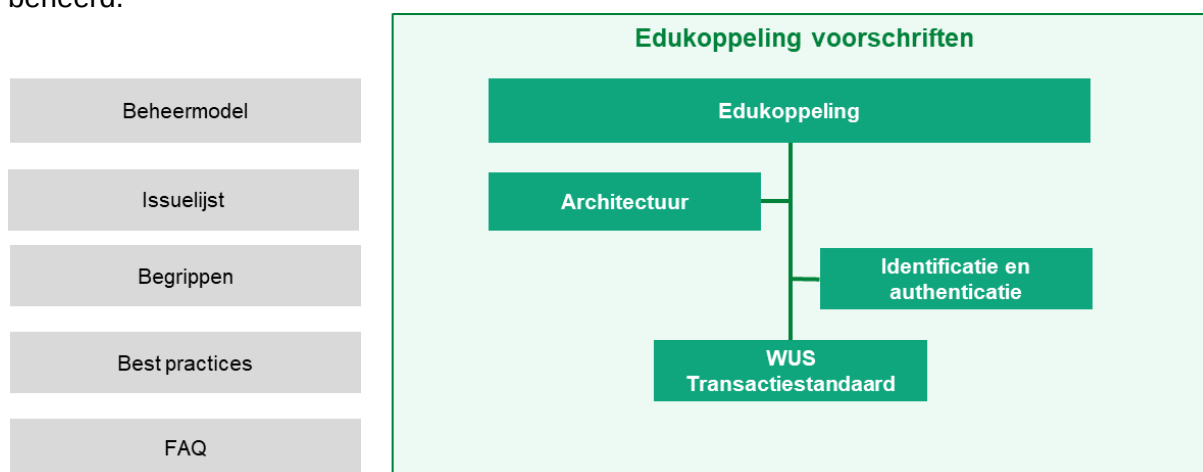
In dit hoofdstuk wordt het beheermodel voor Edukoppeling beschreven. Zowel de structuur als inhoud is gebaseerd op het beheermodel van Digikoppeling en behandelt de volgende onderwerpen:

- Scope;
- Belanghebbenden;
- Structuur van participatie en ondersteuning;
- Releasebeleid.

4.1. Scope

Edukoppeling is gebaseerd op het Digikoppeling WUS-profiel. Voor een implementatie van Edukoppeling moeten dus de Digikoppeling documenten geraadpleegd worden die relevant zijn voor een WUS-profiel. Welke documenten relevant zijn voor het WUS-profiel wordt aangegeven in het Digikoppeling document Overzicht Actuele Documentatie & Compliance⁶.

Edukoppeling wordt beschreven in een eigen set van documenten en daarnaast zijn er een aantal ondersteunende documenten die stakeholders van relevante informatie voorzien (zie Edustandaard⁷). Het totaal van documenten wordt volgens het beschreven releasebeleid beheerd.



Figuur 2- Overzicht Edukoppeling onderdelen

4.2. Belanghebbenden

Aan de vraagkant zijn er de partijen binnen de onderwijssector die gegevens met elkaar uitwisselen. Partijen die gegevens uitwisselen in verschillende ketens hebben behoefte aan standaardisatie van beveiligingsmaatregelen en de logistiek. Zij hebben belang bij de ontwikkeling, de implementatie en het gebruik van de standaard. Dit geldt dus ook voor het beheer en onderhoud ervan. De ketenpartijen gebruiken bepaalde software platformen of diensten van leveranciers om de gegevensuitwisseling te kunnen realiseren. Deze software platformen en leveranciers vormen de aanbodkant. Zij beïnvloeden de toepasbaarheid van de standaard. De beheerorganisatie (Bureau Edustandaard) is er verantwoordelijk voor dat de vraag- en aanbodkant met elkaar in balans zijn. Omdat Edukoppeling is afgeleid van

⁶ <https://www.logius.nl/sites/default/files/public/bestanden/diensten/DigiKoppeling/Standaarden/Digikoppeling-Overzicht-Actuele-Documentatie-en-Compliance.pdf>

⁷ https://www.edustandaard.nl/standaard_afspraken/edukoppeling-transactiestandaard/

Digikoppeling wordt dit voor een groot deel bepaald door Digikoppeling. Om de belangen van de onderwijssector te borgen zijn een aantal leden van de Edukoppeling werkgroep ook lid van het Technisch Overleg Digikoppeling.

4.3. Structuur van participatie en ondersteuning

De Edukoppeling standaard is in beheer bij Edustandaard. De organisatie van het beheer, de participatievormen en de processen zijn dan ook conform het Edustandaard⁸ beheermodel. Op basis van dit model kunnen belanghebbenden participeren in vier vormen:

1. Edustandaard Edukoppeling Community,
2. Edustandaard Edukoppeling werkgroep,
3. Edustandaard Architectuurraad,
4. Edustandaard Standaardisatieraad.

Participatievorm	Accent	Rol participant	Ondersteuning door beheerder
Edustandaard Edukoppeling Community	Vrij, geen accent	Volgen van en interacteren met Edukoppeling ontwikkelingen	- Beantwoorden van vragen die zijn binnengekomen op info@edustandaard.nl - Beheren community platform
Edustandaard Edukoppeling werkgroep (min. 2x per jaar)	Inhoud	Samen met andere experts: - Inhoudelijk ontwikkelen van Edukoppeling onderdelen en bijbehorende documentatie - Voorbereiden van de release-planning	- Analyseren, ontwerpen en uitwerken van specificaties - Volgen en beïnvloeden van aanpalende standaarden - Organiseren bijeenkomsten - Opstellen en verspreiden notulen - Beschikbaar stellen Edukoppeling specificaties
Edustandaard Architectuurraad	Prioritering proces	Samen met andere architecten: - Vaststellen roadmap Edukoppeling. - Adviseren Standaardisatieraad	- Bewaken de samenhang van standaarden binnen de onderwijssector
Edustandaard Standaardisatieraad	Bestuurlijk besluit	Samen met andere bestuurders: - Vaststellen releases	- Acceptatie van standaard op bestuurlijk niveau

Tabel 1 - Participatievormen

⁸ <https://www.edustandaard.nl/onzewerkwijze/>

4.4. Releasebeleid

Het releasebeleid van Edukoppeling sluit waar mogelijk aan op het releasebeleid van Digikoppeling. Omdat het beheer van Edukoppeling belegd is bij Edustandaard zijn de processen hiervan wel leidend en wordt er dus wel op een aantal punten afgeweken van Digikoppeling. In de onderstaande tabel zijn de principes van het Digikoppeling Releasebeleid overgenomen en wordt aangegeven op welke punten Edukoppeling afwijkt. De principes zijn ingedeeld in de volgende groepen:

1. Participatie;
2. Nieuwe releases;
3. Aansluiting op andere standaarden;
4. Publicatie;
5. Implementatie en gebruik;
6. Overige principes.

4.4.1. Participatie

DK #	Digikoppeling principe	Detallering Edukoppeling
1	Uitbreidingen en aanpassingen in (een onderdeel van) de Digikoppeling-standaard komt tot stand door participatie van de verschillende belanghebbenden.	Idem voor Edukoppeling
2	Belanghebbenden kunnen op vier manieren participeren: als lid van de Digikoppeling Community en/of het Digikoppeling Technisch Overleg en/of als lid van Afnemersoverleg en/of als lid van Regieraad Gegevens.	Belanghebbenden kunnen op vier manieren participeren: als lid van de Community en/of Edustandaard Werkgroep en/of Architectuurraad en/of Standaardisatieraad.
3	Deelname aan de Digikoppeling-Community staat open voor alle belanghebbenden; deelname aan het Digikoppeling Technisch Overleg vindt plaats na goedkeuring door Logius; deelname aan het Afnemersoverleg en de Regieraad Gegevens staat open voor alle overheidsorganisaties.	Deelname staat open voor alle belanghebbenden; Voor deelname aan Edukoppeling Werkgroep, Architectuur en Standaardisatieraad dient men zich aan te melden. De mogelijkheid tot deelname hangt deels af van reeds participerende (branche)organisaties.
4	De samenstelling van de overleggen dient zodanig te zijn dat de eigenaar van de Standaard (MinBZK) deze als gezaghebbend beschouwt.	De samenstelling van de overleggen dient zodanig te zijn dat de eigenaar van de Standaard (Edustandaard) deze als gezaghebbend beschouwt.

4.4.2. Nieuwe releases

5	De Digikoppeling-standaard dient in principe zo stabiel te zijn dat nieuwe releases van de standaard bestaande implementaties van een oudere release niet tot migratie verplichten.	Idem voor Edukoppeling.
6	Nieuwe releases van de standaard dienen als nieuwe profielen binnen een Koppelvlakstandaard naast de bestaande profielen gerealiseerd te worden (uitbreiding). Indien dit niet mogelijk is wordt gestreefd naar het interoperabel (Engels: backwards compatible) zijn van profielen met voorgaande releases (interoperabele verandering). Bij wijzigingen waarin ook dit niet mogelijk is, vindt een expliciete afweging plaats van de geboden verbetering ten opzichte van het belang van bestaande implementatie (beperking impact).	Idem voor Edukoppeling. Een nieuw profiel wordt aangegeven middels een Major release. Een Minor release kan betekenen dat er een wijziging is opgenomen die niet interoperabel is met een vorige release. Een Patch release heeft geen impact en is interoperabel met een vorige release.
7	Wijzigingsaanvragen kunnen door belanghebbenden worden ingediend bij de beheerder.	Idem voor Edukoppeling.
8	Het Digikoppeling Technisch Overleg is verantwoordelijk voor de beoordeling van ingediende wijzigingsaanvragen, uitwerken ervan in RFC's en de inhoudelijke (door)ontwikkeling van de te beheren Digikoppeling-onderdelen.	Bij Edukoppeling is dit de Werkgroep Edukoppeling verantwoordelijk voor de beoordeling van ingediende wijzigingsaanvragen, uitwerken ervan in RFC's en de inhoudelijke (door)ontwikkeling.
9	De Digikoppeling-beheerder zorgt voor de voorbereiding van de releaseplanning.	Bij Edukoppeling is dit Bureau Edustandaard
10	Het Afnemersoverleg beoordeelt de releasevoorstellen en stelt het beleid en de roadmap ⁹ van nieuwe releases van de Digikoppeling-standaard vast in het releaseplanningsproces.	De Edustandaard Architectuurraad en Standaardisatieraad beoordelen releasevoorstellen. De roadmap wordt jaarlijks op hoofdlijnen in het Edustandaard jaarplan belegd.
11	Bij het vaststellen van de inhoud van een nieuwe release van een Digikoppeling onderdeel wordt gestreefd naar consensus in de Regieraad Gegevens. Als consensus uitblijft zal de Digikoppeling beheerder, samen met het Ministerie van BZK de inhoud van een nieuwe release vaststellen.	Bij het vaststellen van de inhoud van een nieuwe release van Edukoppeling wordt gestreefd naar consensus in de Standaardisatieraad. Als consensus uitblijft zal de beheerder de release heroverwegen of een mogelijk alternatief onderzoeken.

⁹ Zie roadmap op <https://www.logius.nl/diensten/digikoppeling/documentatie>

12	Bij het vaststellen van een nieuwe release zal de Regieraad ook uitspraken doen over het ondersteunen van oude releases.	De Werkgroep zal bij elke release ook een voorstel rond de 'in gebruik' te houden releases opnemen. Dit wordt vastgesteld door de Standaardisatieraad.
13	Maximaal kunnen twee (opéénvolgende) releases van een Digikoppeling onderdeel gelijktijdig de status 'In Gebruik' hebben ¹⁰ .	Idem voor Edukoppeling. Er geldt wel dat dit alleen relevant is voor Major en/of Minor releases. Er kan een extra Patch release 'In Gebruik' zijn.
14	De releasetermijnen voor de verschillende Digikoppeling-onderdelen zijn afgestemd op de omgeving waarin deze worden gebruikt. Koppelvlak standaarden hebben bijvoorbeeld een kortere releasetermijn dan de bovenliggende Architectuur. De releasetermijnen staan opgesomd in paragraaf 3.4.1 ¹¹ .	Idem voor Edukoppeling. Zie Releaseplanning
15	In bijzondere gevallen kan van de releasetermijn worden afgeweken. Deze gevallen zijn verbijsonderd in paragraaf 3.4.1.	Idem voor Edukoppeling

4.4.3. Aansluiting op andere standaarden

Digikoppeling sluit aan op onderstaande standaarden. De aansluiting vindt plaats binnen de vastgestelde releasetermijnen van de Digikoppeling onderdelen.

16	Digikoppeling volgt de ontwikkeling van internationale standaarden (zoals W3C en OASIS) in het algemeen en die voor de daarin opgenomen standaarden zoals WUS, ebMS en http in het bijzonder.	Edukoppeling volgt Digikoppeling. De documenten die voor het WUS profiel worden voorgeschreven zijn te vinden in het 'Digikoppeling_Overzicht_Actuele_Documentatie_en_Compliance' document.
17	De Digikoppeling-standaard volgt de Nederlandse Overheid Referentie Architectuur (NORA ¹²).	Idem voor Edukoppeling. Volgt de ROSA die is afgeleid van de NORA.
18	De Digikoppeling-standaard en in het bijzonder "Gebruik en achtergrond Digikoppeling-certificaten" sluiten aan bij de PKI.Overheid ¹³ .	Idem voor Edukoppeling.

¹⁰ Het streven is dat een nieuw release uitsluitend uitbreidingen ten opzichte van de vorige release bevat. Daardoor voldoen implementaties van de oude release automatisch ook aan deze nieuwe release. In dit geval zal alleen de nieuwe release de status 'In Gebruik' krijgen.

¹¹ <https://www.logius.nl/diensten/digikoppeling/documentatie>

¹² http://www.noraonline.nl/wiki/NORA_online

¹³ <https://www.logius.nl/diensten/pkioverheid/>

4.4.4. Publicatie

19	De Digikoppeling beheerder zal na besluitvorming in het Afnemersoverleg c.q. de Regieraad Gegevens de Roadmap en de specificaties van de betreffende Digikoppeling onderdelen publiceren.	De Edukoppeling beheerder zal na besluitvorming in de Standaardisatieraad de specificaties van de betreffende Edukoppeling onderdelen publiceren. Deze zijn mogelijk al eerder in als conceptversie gepubliceerd in de consultatiefase.
20	De beheerder zal zich inspannen om een publicatie van een nieuwe release van de Digikoppeling Koppelvlak standaarden binnen enkele maanden te laten volgen door beschikbaar komen van nieuwe Compliance Voorzieningen.	NVT, er is geen Edukoppeling compliancevoorziening.
21	In de publicatie wordt per Digikoppeling onderdeel onderscheid gemaakt in vier statussen van ontwikkeling.	Idem voor Edukoppeling (zie bijlage A).

4.4.5. Implementatie en gebruik

22	Leveranciers en gebruikers worden geadviseerd de meeste recente release met de Status "In Gebruik" zo spoedig mogelijk in software te implementeren respectievelijk deze toe te passen.	Idem voor Edukoppeling
23	De keuze om functionaliteiten wel of niet toe te passen is een verantwoordelijkheid van de gebruiker ¹⁴ .	Idem voor Edukoppeling
24	Om migraties te vereenvoudigen wordt gebruikers geadviseerd om in hun programma's van eisen op te nemen dat applicaties, die gericht zijn op integratie, ten minste twee opeenvolgende Digikoppeling-standaarden gelijktijdig moeten ondersteunen. Het betreft applicaties zoals middleware, brokers, servicebus en distributiesystemen.	Idem voor Edukoppeling.

4.4.6. Overige principes

25	De standaarden die binnen Digikoppeling toegepast worden, voldoen aan de door het Forum Standaardisatie vastgestelde criteria van een open standaard. Zie criteria voor de selectie van standaarden op	Idem voor Edukoppeling
----	--	------------------------

¹⁴ Organisaties die gebruik maken van de Digikoppeling standaard binnen de eigen informatievoorziening.

	http://www.forumstandaardisatie.nl . De twee belangrijkste zijn punt 26 en 27.	
26	Er zijn geen toetredingscriteria van toepassing om te participeren in de ontwikkeling van de open standaarden.	Idem voor Edukoppeling
27	Over de open standaarden inclusief specificaties en andere relevante documenten kan vrijelijk en op royalty-free basis worden beschikt. Alle informatie is daarom beschikbaar op of via de website van de Digikoppeling beheerder en bijdragen aan Digikoppeling door partijen maken dit mogelijk.	Idem voor Edukoppeling
28	Er zijn geen beperkingen omtrent het hergebruik van de Digikoppeling-standaarden. Echter, het is niet wenselijk dat er afgeleide dialecten of varianten van de Digikoppeling-standaard ontstaan. Wanneer gebruikers afwijken van de Digikoppeling standaard zullen zij deze afwijkingen conform het Comply-or-Explain regime voor het Rijk verantwoorden.	Idem voor Edukoppeling, het is niet wenselijk dat er van Edukoppeling afgeleide dialecten of varianten binnen de onderwijssector ontstaan. Edukoppeling is afgeleid van Digikoppeling. Edukoppeling standaardiseert de toepassing in SaaS-context. Edukoppeling is specifiek voor de onderwijssector.
29	Het beheer en onderhoud van de Digikoppeling standaard verloopt volgens vastgelegde processen en informatievoorziening (zie hiervoor het Digikoppeling Beheermodel).	Idem voor Edukoppeling, zie voor beheer en onderhoud hoofdstuk 5 en voor de informatievoorziening hoofdstuk 6).

Tabel 2 - Principes rond regulier releasebeleid

5. Beheer- en onderhoudsprocessen

Principe 29 stelt dat het beheer en onderhoud van de Digikoppeling standaard verloopt volgens vastgelegde processen. Hieronder wordt beschreven hoe Edukoppeling op basis van de Edustandaard processen wordt beheerd. Het gaat hierbij om de volgende processen:

1. Beheer- en onderhoudsprocessen
2. Releaseplanning.
3. Onderhouden onderdelen
4. Ingebruikname
5. Vernieuwing en onderhoud additionele producten
6. Incidentbeheer
7. Publicatie en Communicatie
8. Support
9. Klachten

5.1. Beheer- en onderhoudsprocessen

Het intake- en analyseproces kent overeenkomsten met het proces zoals dit bij Digikoppeling toegepast wordt. Ook de statussen van wijzigingsvoorstellen en RFC komen in grote mate overeen (zie Tabel 3). Bij Edukoppeling wordt een extra status “Beoordeeld” onderkend om de stap te kunnen onderkennen waarbij Bureau Edustandaard een wijzigingsaanvraag beoordeelt. Dit is een filterfunctie die bij Digikoppeling ook bestaat maar niet als status wordt onderkend. Bij Edukoppeling is Edustandaard verantwoordelijk voor het initieel beoordelen van voorstellen. De volgende processtappen worden onderkend:

1. Intake
2. Beoordeling Bureau Edustandaard
3. Beoordeling wijzigingsaanvraag door werkgroep
4. Wijzigingsaanvraag verwerken tot RFC
5. Beoordeling RFC door werkgroep
6. Administreren

5.1.1. Intake

Een wijzigingsaanvraag dat betrekking heeft op een aspect van Edukoppeling kan ontstaan uit een breed scala van ontwikkelingen of problemen. Ontwikkelingen die van invloed zijn, zijn met name ontwikkelingen bij Digikoppeling maar ook bijvoorbeeld: ontwikkelingen in de standaardisatie wereld, nieuw beleid, veranderingen in samenwerking of processen, vernieuwing van dienstverlening, veranderingen in basisregistraties of in infrastructuur en ontwikkeling van technologie. Verder zijn problemen uit de praktijk of het hebben van een goed idee aanleiding voor een wijzigingsaanvraag. De aanvraag wordt via email¹⁵ bij Bureau Edustandaard, telefonisch of direct via contact met een Bureau Edustandaard medewerker ingediend. Nadat deze is ontvangen wordt deze geregistreerd met de status “Niet uitgewerkt”.

¹⁵ info@edustandaard.nl

5.1.2. Beoordeling door Bureau Edustandaard

Bij Bureau Edustandaard wordt een eerste beoordeling uitgevoerd of de aanvraag voldoende helder en uitgewerkt is voor verdere behandeling in de werkgroep. Zo nodig verzamelt een medewerker (veelal de standaardisatie-expert die betrokken is bij de standaard) van Bureau Edustandaard aanvullende informatie. Hij bepaalt of de betreffende wijzigingsaanvraag in een bijeenkomst van de werkgroep besproken kan worden. In dat geval krijgt deze de status “Beoordeeld”. Als een wijzigingsaanvraag niet verder in behandeling wordt genomen zal Bureau Edustandaard dit aan de aanvrager kenbaar maken. In dat geval krijgt deze de status “Afgewezen”.

5.1.3. Beoordeling wijzigingsaanvraag door Werkgroep

Een deskundige analyseert en werkt de wijzigingsaanvraag met status “Beoordeeld” verder uit zodat deze door de werkgroep beoordeeld kan worden. Het resultaat van dit proces is een wijzigingsverzoek dat is beoordeeld door de werkgroep waarbij de status wordt gewijzigd in “Toestemming tot verdere uitwerking” als het voorstel verder uitgewerkt mag worden tot een RFC dat tevens de impact op de standaard beschrijft, of de status wordt gewijzigd in “Opnieuw behandelen” als er onvoldoende info is om een besluit te nemen en deze met aanvullende info nogmaals beoordeeld moet worden, of de status wordt gewijzigd in “Afgewezen” als de werkgroep het voorstel verder niet in behandeling neemt.

5.1.4. Wijzigingsaanvraag verwerken tot RFC

Edustandaard analyseert en werkt de wijzigingsaanvraag met status “Toestemming tot verdere uitwerking” uit tot een wijzigingsverzoek (RFC). Dit kan ook in samenwerking met een werkgroep deelnemer of een andere belanghebbende partij zijn. Het resultaat van dit proces is het wijzigingsverzoek met de status “Uitgewerkt tot RFC”.

5.1.5. Beoordeling RFC door Werkgroep

De werkgroep neemt een besluit over de RFC. Deze kan de status “Goedgekeurd” krijgen indien men van mening was dat dit in een nieuwe release verwerkt moet worden, of de status “Afgewezen” in dit niet het geval is. De RFC kan nog de status “Voorwaardelijk goedgekeurd” krijgen indien deze bijvoorbeeld samenhangt met andere nog te behandelen wijzigingsverzoeken.

5.1.6. Administreren

Dit proces is een ondersteunend proces van het beheer en onderhoud van. Het bestaat uit:

- Het registreren, bijhouden en het bewaken van de wijzigingsverzoeken en RFC's (in een issuelijst).
- Het vastleggen en op orde houden van de interne informatievoorziening.

De onderstaande Tabel 3 geeft de mogelijke statussen van wijzigingsvoorstellen binnen dit proces aan. Hierbij is tevens aangegeven hoe er bij Edukoppeling hierop afgeweken wordt.

Status van een wijzigingsverzoek	Omschrijving	Detailering Edukoppeling
Niet uitgewerkt	De beginstatus van een wijzigingsverzoek	Intake door Bureau Edustandaard
Beoordeeld	Wordt niet onderkend in Digikoppeling	Beoordeling door Bureau Edustandaard en eventueel verrijkt zodat dit binnen werkgroep besproken kan worden
Toestemming voor verdere uitwerking	Het Digikoppeling Technisch Overleg geeft een Digikoppeling deskundige toestemming het RFC uit te werken	Beoordeling wordt door Werkgroep Edukoppeling uitgevoerd.
Uitgewerkt	Het RFC is door een Digikoppeling deskundige uitgewerkt en is gereed voor behandeling in het Digikoppeling Technisch Overleg	Uitwerking door lid/leden van Werkgroep Edukoppeling.
Opnieuw behandelen	Na behandeling in het Digikoppeling Technisch Overleg wordt het RFC aangepast om vervolgens opnieuw te worden behandeld	Beoordeling wordt door Werkgroep Edukoppeling uitgevoerd.
Voorwaardelijke goedkeuring	Het RFC is door het Digikoppeling Technisch Overleg onder voorbehoud goedgekeurd	Beoordeling wordt door Werkgroep Edukoppeling uitgevoerd.
Goedgekeurd	Het RFC is door het Digikoppeling Technisch Overleg goedgekeurd	Beoordeling wordt door Werkgroep Edukoppeling uitgevoerd.
Afgewezen	Het RFC zal niet (langer) door het Digikoppeling Technisch Overleg in behandeling genomen worden	Beoordeling wordt door Werkgroep Edukoppeling uitgevoerd.

Tabel 3 - Mogelijke statussen van een wijzigingsvoorstel

5.2. Releaseplanning

Beheer- en onderhoudsprocessen rond Edukoppeling vereisen het publiceren van nieuwe releases. Het vaststellen van nieuwe releases vindt plaats binnen het releaseplanningsproces. Bureau Edustandaard is hierbij verantwoordelijk voor de juiste uitvoering (zie voor details de Edustandaard website¹⁶). De releaseplanning is feitelijk het jaarplan rond Edukoppeling van Edustandaard. Hierin wordt op een hoog niveau aangegeven welke aspecten er dat jaar behandeld worden en of er een nieuwe release verwacht wordt. De te behandelen aspecten kunnen zaken zijn die uit de issuelijst komen of relevante externe ontwikkelingen.

Het vaststellen van een nieuwe release van Edukoppeling wordt gedaan volgens het releasebeleid (zie Tabel 2 - Principes rond regulier releasebeleid). Circa een half jaar voor de beoogde releasedatum stelt Edustandaard een concept releasevoorstel op welke door de werkgroep beoordeeld wordt. Dit is feitelijk het beheerproces met de wijzigingsvoorstellen waarbij zullen met name de uiteindelijk goedgekeurde RFC's als input dienen voor het

¹⁶ <https://www.edustandaard.nl/over-ons/onze-werkwijze/>

releasevoorstel. De termijnen die hierbij nagestreefd worden zijn in de onderstaande tabel aangegeven.

Edukoppeling onderdeel	Releasefrequentie
Architectuur	Streven naar maximaal 1x per twee jaar (Major of Minor)
Identificatie en authenticatie	Streven naar maximaal 1x per twee jaar (Major of Minor)
Transactiestandaard	Streven naar maximaal 1x per jaar (Major of Minor)

De werkgroep Edukoppeling zal niet alleen nieuwe releases voordragen aan de Edustandaard Standaardisatieraad maar ook een voorstel formuleren hoe lang oude releases de status “in gebruik” blijft behouden en beheer zal blijven genieten. Partijen kunnen hierin een eigen keuze maken (implementatie valt niet onder het beheerbeleid), maar er wordt geadviseerd om na een (uitfaserings)termijn van ongeveer een jaar de release die in de laatste publicatie de status “Einde Ondersteuning” heeft gekregen deze ook niet meer te gebruiken. Zodra een release de status “Einde Ondersteuning” heeft gekregen dient een dienst aanbieder dan ook de afnemers hierover te informeren op een vergelijkbare manier als het geval is met een functionele wijziging.

5.3. Onderhouden onderdelen

5.3.1. Opstellen standaard

Periodiek (zie releaseplanning) wordt door Edustandaard op basis van de RFC's in de issuelijst en de prioriteit die hierbij is aangegeven een nieuwe release opgesteld. Deze bevat alle wijzigingen in de betreffende documenten van de standaard en de release notes met hierin de items uit de backlog die in de release meegenomen zijn. Het geheel wordt ter review aangeboden aan de leden van de werkgroep. Na goedkeuring krijgt deze versie de status 'concept' en wordt op de Edustandaard site gepubliceerd.

5.3.2. Openbare consultatie

De werkgroep kan besluiten om voor een conceptversie of een bepaalde wijziging eerst een openbare consultatie te organiseren bijv. via het Edukoppeling discussieplatform. Indien hier sprake van is geweest dan worden de resultaten en de impact hiervan samen met de release voor vaststelling aangeboden.

5.3.3. Vaststellen ‘In gebruik’

De release notes en een advies voor vaststelling wordt aangeboden aan de Architectuur- en Standaardisatieraad. Hierin wordt eventueel tevens in aangegeven wat de impact is op mogelijke bestaande versies. Na vaststelling van een nieuwe release in de Standaardisatieraad wordt deze met de status definitief op de Edustandaard site gepubliceerd (incl. evt. wijzigingen die uit het beoordelings- en vaststellingsproces zijn gekomen). De release krijgt hiermee automatisch de status “In gebruik” (vanuit Edustandaard wordt geen toezicht gehouden welke partijen een bepaalde versie gebruiken).

5.3.4. Implementatie in softwareproducten

Nadat een release de status “In Gebruik” heeft gekregen kunnen ketenpartijen de release gebruiken. In deze fase wordt deze in meerdere verschillende softwareproducten geïmplementeerd. Ervaringen en/of vragen kunnen aan Edustandaard gemeld worden, maar kunnen ook gedeeld worden op het Edukoppeling discussieplatform. Deze kunnen weer

leiden tot nieuwe wijzigingsvoorstellen. Het feitelijk implementeren van een nieuwe release of onderdeel ervan in softwareproducten valt grotendeels buiten het beheermodel.

5.4. Ingebruikname

Nadat een release de status ‘in gebruik’ heeft zal deze geïmplementeerd worden op verschillende softwareplatformen. Indien er meerdere versies de status ‘In gebruik’ hebben (dit zullen er vaak 2 zijn vanwege de migratiefases) zal een partij moeten besluiten of de huidige versie gehandhaafd wordt, of dat er overgegaan wordt naar de nieuwe versie.

5.4.1. Voorschrijven en migratie

Binnen het onderwijs wordt over het algemeen niet zelfstandig een besluit genomen om een bepaalde versie te gaan gebruiken of juist niet meer te gebruiken. Deze besluiten worden vaak in ketenverband besloten. Dit besluit wordt dan vaak vast gelegd in het Plan van Eisen voor de betreffende keten. Als niet alle afnemers op een bepaald moment kunnen overstappen naar de nieuwe versie van Edukoppeling dan wordt aangeraden om ten minste twee opeenvolgende releases gelijktijdig te ondersteunen. De noodzaak hierop wordt groter indien een bepaalde partij (dienst) in meerdere ketens wordt afgenomen.

5.4.2. In bedrijf nemen

Dit deel betreft de softwaredistributie, de integratie- en acceptatietesten en het in bedrijf stellen van software waar Edukoppeling-koppelingen zijn ingebouwd. Het preventief testen en keuren van de Edukoppeling-koppelingen in aangepaste software of nieuwe software maakt deel uit van dit proces. De Digikoppeling Compliance voorzieningen kan hierbij ondersteuning bieden (zolang er geen Edukoppeling compliancevoorziening beschikbaar is). De Digikoppeling Compliancevoorziening test echter niet op de aspecten van Edukoppeling. Omdat Edukoppeling echter wel voor een groot deel is afgeleid van Digikoppeling biedt dit wel meerwaarde. Deze aspecten spelen verder wel voornamelijk af buiten het beheer van de Edukoppeling-standaard.

5.5. Incidentbeheerproces

Het releaseproces bij incidenten van Edukoppeling wijkt af van Digikoppeling. Er is hiervoor geen apart proces ingericht. Wijzigingsvoorstellen met hoge prioriteit worden zo snel mogelijk binnen Werkgroep Edukoppeling besproken en gecommuniceerd via de beschikbare platformen (Edustandaard site en het Edukoppeling discussieplatform).

5.6. Publicatie en Communicatie

De site van Edustandaard¹⁷ is het centrale communicatieplatform voor Edukoppeling. Hierop worden o.a. de nieuwe versies gepubliceerd.

Geïnteresseerden en gebruikers van de standaard kunnen op de site alle benodigde informatie vinden. Gebruikers van de Edukoppeling-standaard zullen wel ook een gedegen kennis moeten hebben van de Digikoppeling-standaard. Hiervoor wordt verwezen naar de site van Logius¹⁸.

¹⁷ <https://www.edustandaard.nl/>

¹⁸ <https://www.logius.nl/diensten/digikoppeling/documentatie>

Verder is er de mogelijkheid om de Edustandaard nieuwsbrief te ontvangen. Indien er ontwikkelingen zijn rond de Edukoppeling-standaard dan zullen deze via de nieuwsbrief gecommuniceerd worden. Er is verder ook nog een community platform¹⁹ waar aanvullende informatie is te vinden.

5.7. Versie-nummering onderdelen

5.7.1. Versioneringsmethodiek

Voorheen had Digikoppeling op twee niveaus een versie-aanduiding, de versie werd aangeduid op het niveau van Digikoppeling (1.0, 2.0 en 3.0) en op het niveau van het koppelvlak (WUS 3.4 en eBMS 3.1). Na het terugtrekken van versie 3.0 is men overgestapt naar een versie-aanduiding op documentniveau. Welke documenten voor een bepaald koppelvlak relevant zijn wordt in een apart document aangegeven. Per document wordt met [documentnaam]_vX.Y.Z de versie aangegeven. Met vX.Y.Z wordt gerefereerd aan major (X) en minor (Y) releases en (Z) patches (zie ook SEMVER²⁰).

Edukoppeling past dezelfde versioneringsmethodiek voor de documenten toe, maar werkt nu ook nog met een overkoepelende versie-aanduiding. Deze is gekoppeld aan de versie van de Edukoppeling Transactiestandaard. Verder wordt een versie zonder patch release aangeduid met vX.Y.

5.7.2. Patch releases

In een Patch release worden wijzigingen doorgevoerd die de technische specificatie niet raken. Dit zijn over het algemeen categorie 1&2 issues. Dit kunnen tekstuele wijzigingen zijn of inhoudelijke indelingen van de documenten. De wijzigingen worden vastgelegd in release notes. Een Patch release wordt door de beheerder op eigen initiatief of op aanwijzingen van gebruikers doorgevoerd en gepubliceerd. Een Patch release wordt aan de Architectuurraad ter kennisgeving medegedeeld. Een nieuwe Patch release vervangt net als de andere niveaus een eerdere versie in zijn geheel.

5.7.3. Minor releases

In de SEMVER aanpak zijn Minor releases backwards compatible. Hiermee zouden Minor release vaak beperkt worden tot alleen verruimende wijzigingen. Zo zou een toevoeging van TLS 1.3 in een Minor release kunnen, maar het uitfasen van TLS 1.2 zou een Major release zijn.

Voor de Digikoppeling standaard lijkt backwards compatibility lastig te bepalen en heeft men er voor gekozen dat Minor releases mogelijk backwards incompatible kunnen zijn. Voor Minor releases wordt daarom altijd een uitgebreid vaststellingsprocedure gevolgd (conform het Digikoppeling Beheermodel) en er kan in overleg met de deelnemers van het TO tot een migratiepad worden besloten. Dit migratiepad wordt in de release meegenomen. Voor Edukoppeling wordt voor Minor releases ook een vaststellingsprocedure gevolgd naar de Architectuur- en Standaardisatieraad. In een Minor release kunnen wijzigingen doorgevoerd worden die de technische specificatie van een koppelvlak raken. Dit zijn over het algemeen categorie 3 issues met een gemiddelde impact.

¹⁹ <https://groups.google.com/a/kennisnet.nl/forum/#!forum/edukoppeling>

²⁰ <https://semver.org/>

5.7.4. Major releases

Er zijn twee Major release momenten: de overgang naar nieuwe internationale standaarden binnen een bestaand profiel, bijvoorbeeld HTTP 2.0 of SOAP 1.2 binnen WUS of de toevoeging van een geheel nieuw profiel. Dit zijn over het algemeen categorie 4 issues met een hoge impact. Voor een nieuwe Major release wordt de uitgebreide vaststellingsprocedure gevolgd.

5.7.5. Versie overgangen

Wanneer een nieuwe versie uitkomt zal de oude versie conform de afgestemde overgangsperiode een einddatum van geldigheid krijgen. In de overgangsperiode kunnen dus 2 documenten de status 'in gebruik' hebben.

5.8. Support

Het proces Support bestaat uit het afhandelen van vragen over Edukoppeling. In principe worden vragen ingediend via het emailadres info@edustandaard.nl. Deze wordt met dit doel ook via de Edustandaard site gecommuniceerd. Er is verder ook nog het eerder genoemde community platform²¹ waar vragen aan de beheerder en andere belanghebbenden gesteld kunnen worden.

5.9. Klachten

Klachten over de opzet of de uitvoering van het beheerproces dienen ingediend te worden bij de beheerder (info@edustandaard.nl). De beheerder maakt klachten openbaar, inclusief organisatie en functie van de indiener. De indiener van de klacht krijgt zo spoedig mogelijk en altijd terugkoppeling over de voortgang van en beslissing over zijn klacht.

²¹ <https://groups.google.com/a/kennisnet.nl/forum/#!forum/edukoppeling>

6. Bijlage A – Toelichting bij principe 21

Toelichting bij principe 21. Bij de publicatie wordt per Digikoppeling onderdeel onderscheid gemaakt in vier statussen van ontwikkeling.

Afkorting	Status van een onderdeel	Beschrijving van de status	Detailering Edukoppeling
IO	In Ontwikkeling	Een (nieuwe release van een) Digikoppeling onderdeel is “In Ontwikkeling” wanneer er met medeweten en medewerking van participanten aan gewerkt wordt en wanneer dit onderdeel of deze release nog niet voor de buitenwereld is gepubliceerd.	Wordt toegepast
IG	In Gebruik	Als een (nieuwe release van een) Digikoppeling onderdeel gereed is, stellen het Digikoppeling Technisch Overleg, het Afnemersoverleg en de Regieraad Gegevens de status ‘In Gebruik’ vast. Door deze vaststelling worden gebruikers en ICT-leveranciers opgeroepen deze nieuwe release op te nemen in software en in gebruik te nemen.	Wordt toegepast
EO	Einde Ondersteuning	Het Digikoppeling onderdeel met de status “Einde ondersteuning” wordt niet meer ondersteund door de Digikoppeling beheerder. De kennis en informatie voor vragen en support is bij de beheerder niet langer beschikbaar.	Wordt toegepast
TG	Teruggetrokken	Een Digikoppeling onderdeel krijgt de status “Teruggetrokken” indien een release van een Digikoppeling onderdeel niet bruikbaar blijkt (bijv. vanwege implementatieproblemen).	Wordt toegepast